

"УХВАЛЕНО"

Вченою радою
Білоцерківського національного
аграрного університету
Протокол № 6
від « 30 » червня 2025 р.

"ЗАТВЕРДЖЕНО"

Ректор
Білоцерківського національного
аграрного університету
професор Олена П

Наказ № 119/10
від « 30 » червня

ЕТИЧНИЙ КОДЕКС УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (НОВА РЕДАКЦІЯ)

ПРЕАМБУЛА

Білоцерківський національний аграрний університет (далі – Університет) визнає дотримання норм етичної поведінки всіма членами університетської спільноти важливою передумовою успішного виконання своєї місії – підготовки висококваліфікованих фахівців нового покоління для сталого розвитку аграрної сфери шляхом надання якісних освітніх послуг, дотримання високих стандартів у викладанні, науковій і професійній діяльності.

Обстоюючи ідеї цінності вищої освіти для актуальних цілей державотворення, захисту інтересів народу України на міжнародній арені,

демонструючи відданість принципам демократичного управління, рівності та соціальної справедливості, самоорганізації,

переслідуючи мету виховання молоді на засадах доброчесності, порядності, інтелектуальної свободи, відповідальності й прагнення самовдосконалення,

усвідомлюючи, що члени академічної спільноти є носіями високої культури та моральних цінностей, *прагнучи забезпечити* максимальні можливості для професійної самореалізації,

реалізуючи завдання зі збереження іміджу Університету, обміну знаннями та впровадження інновацій, підтримання високої культури взаємовідносин в освітньому і професійному середовищі,

керуючись Законом України «Про вищу освіту», Великою хартією європейських університетів, Бухарестською Декларацією етичних цінностей і

принципами вищої освіти в Європі, Статутом та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету,

Вчена рада Білоцерківського національного аграрного університету ухвалила «Етичний кодекс університетської спільноти Білоцерківського національного аграрного університету» (далі – Кодекс).

Кодекс розроблено на основі українського та світового досвіду моральної нормотворчості з урахуванням пропозицій трудових колективів структурних підрозділів колективу Університету та погоджено з органами студентського самоврядування й профспілкової організації.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Кодекс є документом, який регламентує основні принципи, стандарти й норми етичної поведінки, які поширюються на всіх членів університетської спільноти – керівництво Університету, співробітників і здобувачів вищої освіти всіх рівнів, фахівців-практиків, які залучаються до освітнього процесу.

1.2. Кодекс ґрунтується на загальноприйнятих у нашому культурно-освітньому середовищі принципах етики.

1.3. Етичні цінності, стандарти академічної доброчесності та належної практики висвітлюють етичну й соціальну відповідальність членів університетської спільноти як учасників освітнього процесу.

1.4. Метою Кодексу є забезпечення етичного лідерства Університету в галузі освіти і науки. Від членів університетської спільноти очікується дотримання норм Кодексу у взаємовідносинах із зовнішніми партнерами Університету та широкою громадськістю.

2. ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

2.1. У своїй діяльності члени університетської спільноти мають дотримуватися законодавства і стимулювати до цього інших. Основні принципи етичної поведінки в освітньому просторі Університету ґрунтуються на академічній доброчесності, визначеній ст. 42 Закону України «Про освіту».

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів і визначених правил, якими мають керуватися члени університетської спільноти під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

2.2. Такими принципами є:

- чесність і порядність;
- справедливість;
- взаємна довіра;
- партнерство і взаємодопомога;
- відповідальність;
- взаємоповага і толерантність;
- прозорість;
- рівність і недискримінація.

▪ *Принцип чесності та порядності.* В освітній діяльності, у наукових дослідженнях, практичній роботі тощо представники університетської спільноти зобов'язані діяти чесно, бути відвертими й свідомо не висувати неправдивих тверджень.

▪ *Принцип справедливості.* У взаємовідносинах між членами університетської спільноти важливим є неупереджене ставлення один до одного, правильне й об'єктивне оцінювання результатів навчальної, наукової, професійної діяльності.

▪ *Принцип взаємної довіри.* Атмосфера довіри заохочує вільний обмін ідеями та інформацією в університетському середовищі, сприяє співпраці та вільному продукуванню нових ідей, позбавляє страху, що результати діяльності може бути вкрадено, кар'єру спаплюжено, а репутацію підірвано.

▪ *Принцип партнерства і взаємодопомоги.* З метою підвищення якості науково-освітніх результатів представники університетської спільноти орієнтуються на партнерську взаємодію.

▪ *Принцип відповідальності.* Члени університетської спільноти беруть на себе відповідальність за результати своєї діяльності, виконання взятих на себе зобов'язань. Бути відповідальним – означає протистояти ганебним учинкам, негативному впливу інших осіб, бути прикладом для інших.

▪ *Принцип взаємоповаги і толерантності.* Повага в університетському середовищі має бути взаємною, виявлятися як до інших, так і до себе. Варто поважати й цінувати різноманітні, а іноді й протилежні думки та ідеї.

▪ *Принцип прозорості.* Для уникнення зловживань посадовим становищем виборними чи призначеними представниками університетської спільноти усі процедури, які стосуються освітньої, науково-дослідницької, господарської та фінансової діяльності, мають бути прозорими.

▪ *Принцип рівності і недискримінації*, який гарантує рівне ставлення до всіх членів університетської спільноти, незалежно від їхніх особистих характеристик (національність, стать, раса, віра, фізичні та інші обмеження, вік, сексуальна орієнтація тощо). Він гарантує важливість рівних прав і можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Дотримання зазначених вище принципів має бути справою доброчесності всіх без винятку членів університетської громади.

3. ЕТИЧНІ НОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ ЧЛЕНІВ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

3.1. Загальні для всіх:

- дотримуватися вимог чинного законодавства України, нормативних актів Університету і загальноприйнятих правил поведінки;
- шанувати історію, традиції, ім'я та символіку Університету;
- сприяти ефективній діяльності Університету, підтриманню його позитивного іміджу та репутації;
- дотримуватися норм мовного етикету, правил ділової писемної та усної комунікації;
- дотримуватися норм академічної доброчесності, зокрема – утримуватися від списування, плагіату, фальсифікації та/або допомоги іншим у таких діях, коректно цитувати й наводити джерела інформації, яка використовується в науково-освітній діяльності;
- дотримуватися вимог антикорупційного законодавства України і визначених ним принципів прозорості, відповідальності, неупередженості та нетерпимості до корупції;
- утримуватися від поведінки, яка може бути розціненою як готовність учинити корупційне правопорушення, пов'язане з діяльністю Університету;
- не вчиняти і не брати участі у вчиненні корупційних правопорушень, пов'язаних із діяльністю Університету, в тому числі – уникати конфлікту інтересів;
- дотримуватися принципу недискримінації, усвідомлення антидискримінаційного законодавства й практичного застосування антидискримінаційних дій;
- поважати права і свободи, честь і гідність особистості, не допускати утисків, приниження чи насилля, у тому числі – сексуальних домагань і

дискримінації на робочому місці, в освітньому процесі, науковій діяльності, а також експлуатування будь-якого характеру;

- толерантно і коректно ставитися до кожного члена університетської спільноти та гостей Університету, незалежно від статі, віку, посади, статусу, культурних, расових, національних ознак, соціального або географічного походження, стану здоров'я, політичних поглядів, релігійних переконань тощо;
- вирішувати конфліктні ситуації демократично, конструктивно і предметно, в атмосфері взаєморозуміння та поваги;
- виявляти ініціативу щодо підвищення якості освітньої та наукової діяльності;
- обстоювати етичні правила поведінки, пов'язані з проведенням, поданням та оцінюванням наукових досліджень, як-от: коректність використання наукових даних, етичність дослідницьких процедур, представлення авторського доробку, публікації, рецензування результатів дослідження, підготовки молодих учених, відносин із громадськістю тощо;
- ставитись із довірою та вимогливістю один до одного, обмінюватися досвідом та інформацією в межах університетської спільноти, надавати необхідну підтримку для досягнення найкращих результатів діяльності;
- утримуватися від поширення неправдивої та / або неперевіреної інформації про Університет, членів університетської спільноти, а також від розкриття конфіденційної інформації та / чи персональних даних інших осіб;
- не виступати від імені Університету або його структурного підрозділу без спеціальних повноважень;
- дотримуватися правил безпеки, гігієни праці, підтримувати чистоту і порядок, здоровий спосіб життя. В Університеті заборонено куріння, вживання алкоголю та наркотичних речовин;
- співпрацювати з іншими учасниками освітнього процесу для покращення функціонування Університету, в разі необхідності звертатися до органів студентського самоврядування, профспілкової організації, Комісії з питань етики та академічної доброчесності як головних представників своїх інтересів у суперечливих питаннях, що вимагають співпраці з органами керівництва Університету;
- утримуватися від будь-яких дій і висловлювань, які суперечать етичним нормам і можуть завдати шкоди іншим людям та / або репутації, майну, фінансовому стану Університету;

- допомагати іншим членам університетської спільноти у скрутних життєвих обставинах.

3.2. Етичні норми діяльності адміністрації:

- забезпечувати умови для утвердження та дотримання етичних принципів в університетській спільноті;
- створювати сприятливі умови для ефективної діяльності всіх членів університетської спільноти, розкриття творчого потенціалу учасників освітнього процесу;
- виявляти однакову повагу і ввічливість до всіх членів університетської спільноти;
- запобігати конфліктним ситуаціям, а в разі їх виникнення – розв’язувати на основі неупередженого, прозорого та докладного вивчення;
- не ухвалювати рішень на основі неперевіреної інформації або інформації, одержаної з анонімних джерел;
- мінімізувати бюрократичні процедури до рівня, який забезпечить продуктивність роботи членів університетської спільноти;
- не допускати перевищення посадових повноважень.

3.3. Етичні норми діяльності науково-педагогічних працівників:

- визнавати, поважати і забезпечувати свободу думки учасників освітнього процесу;
- здійснювати професійну діяльність на високому якісному рівні, підвищувати наукову кваліфікацію і викладацьку майстерність;
- дотримуватися принципів суспільної, колегіальної й педагогічної етики;
- вказувати свою належність до Університету під час опублікування результатів власних наукових досліджень і навчально-методичних робіт, виконаних у межах трудових та інших договірних відносин з Університетом;
- об’єктивно і справедливо оцінювати результати наукової та освітньої діяльності;
- дбати про патріотичне, правове, екологічне та культурно-естетичне виховання студентів, мотивувати їх до навчання;
- визнавати пріоритетність роботи в Університеті перед іншими видами фахової діяльності поза межами Університету;
- поважати особистісний простір колег.

3.4. Етичні норми діяльності здобувачів вищої освіти, слухачів Інституту післядипломного навчання:

- використовувати всі можливості, які пропонує Університет, для набуття фахових компетентностей та особистісного розвитку;
- обстоювати цінності академічної доброчесності та дотримуватися її правил у всіх видах діяльності;
- не надавати прямо або опосередковано неправомірну вигоду чи подарунок іншим членам університетської спільноти з метою схилити їх до протиправного використання службових повноважень;
- повідомляти керівництво Університету про будь-які прояви корупції;
- надавати підтримку іншим студентам, зокрема – студентам молодших курсів, у процесі навчання, їх адаптації до студентського життя тощо.

3.5. Етичні норми діяльності навчально-допоміжного персоналу:

- бути чесними, порядними і відповідальними у виконанні своїх функціональних повноважень;
- дотримуватися умов конфіденційності у користуванні фаховою інформацією;
- бути ввічливими і виявляти повагу до всіх членів університетської спільноти;
- створювати в межах своїх фахових повноважень сприятливі умови для роботи науково-педагогічних працівників, навчання та громадської діяльності здобувачів вищої освіти Університету;
- не допускати публічного коментування приватного життя чи особистих якостей, інших особливостей членів університетської спільноти.

3.6. Етичні норми поведінки щодо партнерів Університету і третіх сторін :

- дотримуватись загальних етичних норм поведінки;
- ввічливо та з повагою ставитись до партнерів і гостей Університету;
- відповідально ставитися до розвитку ділових стосунків із партнерами, спонсорами Університету, органами влади, професійними спільнотами тощо;
- забезпечувати прозорість використання спонсорської допомоги Університету, отриманої у формі матеріальних цінностей та / або послуг;
- не використовувати службові повноваження, становище, будь-яке державне чи власне майно, кошти Університету в приватних інтересах та з метою одержання неправомірної вигоди;
- із розумінням ставитис до культурних особливостей і норм етичної поведінки іноземних партнерів, гостей Університету.

4. ВИДИ І ФОРМИ ПОРУШЕНЬ ЕТИЧНИХ НОРМ

- *Академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.
- *Самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових.
- *Фальсифікація (фабрикація)* результатів наукової роботи – вигадкування (або свідомо модифікація) даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі/ наукових дослідженнях.
- *Академічне шахрайство* – списування, купівля робіт, привласнення результатів наукового пошуку іншої особи і представлення або публікація її під власним іменем або у співавторстві; посилання на джерела, які не використовувались під час написання наукової роботи або внесення їх до списку літератури; подання письмової роботи, раніше написаної і захищеної з іншої навчальної дисципліни.
- *Використання допоміжних технічних пристроїв* під час академічного контролю.
- *Купівля або будь-яке інше використання результатів наукової роботи іншої особи*, так само як і *продаж чи передавання результатів власного наукового пошуку* з метою їх використання іншим суб'єктом освітнього процесу.
- *Допомога і сприяння іншій особі у здійсненні нею акту академічного порушення або виконання академічних форм контролю замість іншої особи.*
- *Хабарництво* – пропонування або отримання неправомірної вигоди / матеріальної винагороди чи послуг з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.
- *Здійснення тиску* на членів університетської спільноти у будь-якій формі, що виходять за рамки академічного процесу.
- *Дискримінація* за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, етнічного, національного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мови чи інших ознак або приниження честі і гідності будь-якого члена академічної спільноти.
- *Неналежне виконання своїх посадових обов'язків*, їх невідповідність етичним принципам і нормам законодавства в сфері освіти і науки,

внутрішнім нормативним документам Університету, стандартам вищої освіти.

- *Зловживання службовими обов'язками, використання родинних зв'язків, лобіювання інтересів окремих представників академічної спільноти на шкоду іншим з метою отримання окремих переваг.*
- *Упереджене і непрозоре оцінювання в освітньому процесі тощо.*

5. АДМІНІСТРУВАННЯ

5.1. Соціальна відповідальність Університету:

- формування майбутньої інтелектуальної еліти, наділеної соціальною чутливістю та культурою взаємовідносин;
- пропагування ідей рівності, толерантності й поваги, захисту прав людини щодо університетської спільноти та її оточення;
- імплементації до навчальних програм етичних аспектів діяльності, сталого розвитку, соціальної відповідальності та інновацій;
- розвиток співробітництва з метою адаптації та зміцнення кращих практик у сфері соціальної відповідальності закладів вищої освіти;
- дотримання принципів етики та відповідальності в освітньому, науково-дослідному, громадсько-активному процесах для забезпечення зацікавлених сторін оптимальними умовами використання знань, інтелектуального доробку й досягнень Університету;
- забезпечення відкритості процедур, активна підтримка соціально відповідальних ініціатив, спрямованих на зміцнення доброчесності в освітньому процесі.

5.2. Дотримання Кодексу членами університетської спільноти

- Члени університетської спільноти зобов'язані визнавати принципи та норми Кодексу і в своїй діяльності неухильно його дотримуватися. Це зобов'язання засвідчується особисто під час зарахування на посаду чи вступу на навчання.
- Незнання або нерозуміння принципів і норм Кодексу не є виправданням неетичної поведінки (аморальної, недоброчесної, дискримінаційної, нетолерантної тощо) представника університетської спільноти.
- У разі виявлення порушень Кодексу член університетської спільноти може самостійно вжити коригувальних заходів або звернутись до безпосереднього керівника. Член університетської спільноти також може скористатися правом звернутися до керівника вищого рівня. Особи, які

повідомляють про порушення (ймовірне порушення), мають гарантію захисту від переслідування.

5.3. Розв'язання етичних конфліктів

У разі виникнення етичних конфліктів між членами університетської спільноти оптимальним способом розв'язання є добровільне примирення.

За неможливості врегулювання конфлікту в робочому порядку член університетської спільноти може подати заяву до Комісії з питань етики та академічної доброчесності.

5.4. Комісія з питань етики та академічної доброчесності – це колегіальний експертно-консультативний орган, метою якого є сприяння дотриманню етичних принципів і стандартів, фундаментальних принципів академічної доброчесності та розв'язанню етичних конфліктів між членами університетської спільноти.

Організація діяльності Комісії з питань етики та академічної доброчесності, процедура розгляду справ щодо порушення Кодексу та норм академічної доброчесності членами університетської спільноти, а також способи дисциплінарного впливу регулюються «Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності у Білоцерківському національному аграрному університеті».

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПОЛОЖЕНЬ КОДЕКСУ

6.1. Виконання Кодексу забезпечується на основі морального самоконтролю кожного члена університетської спільноти. Кожен зобов'язаний дотримуватися Кодексу і в разі виявлення порушень спробувати припинити їх власними силами.

6.2. Щодо осіб, які порушили правила і положення Кодексу, можуть застосовуватися моральний осуд (публічне обговорення та ін.), заходи адміністративної, колегіальної, цивільно-правової, кримінальної відповідальності, залежно від систематичності й характеру виявлених порушень.

6.3. Контроль за дотриманням Кодексу несуть також керівники структурних підрозділів університету, голови студентських рад факультетів, старости курсів та академічних груп.

ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Під час написання Кодексу керувалися рекомендаціями щодо впровадження етичних кодексів у закладах вищої освіти України.

Цей Кодекс набуває чинності з моменту його затвердження рішенням Вченої ради, відповідно до наказу Університету та є обов'язковим для виконання всіма учасниками освітнього процесу.

Зміни та доповнення до Кодексу, які можуть вносити члени університетської спільноти, розглядає Комісія з питань етики та академічної доброчесності і виносить на обговорення спільноти з подальшим затвердженням нової редакції документа.

Затверджений Кодекс оприлюднюється на офіційному сайті Університету: <https://btsau.com.ua>.

Начальник юридичного відділу:

Яцюк Я.Ф.

